

मिति २०७६/०८/०२ मा
मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत भएको।

स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना: प्रदेश नं. ५ अन्तर्गत मौलिक पहिचान भएका कृषि वस्तु तथा सेवाको उत्पादन तथा प्रवर्द्धन आधुनिक र समयसापेक्ष तरीकाबाट गर्न प्रदेश सरकारले निजी, कृषक समूह तथा सहकारी, स्थानीय तह, शैक्षिक तथा अनुसन्धान संस्था लगायतको सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने भएकोले प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रको कम्तीमा एक स्थानमा दिगो कार्यक्रम सञ्चालन गरी रोजगारी सिर्जना गर्दै कृषकको आयस्तर वृद्धिका साथै खाद्य सुरक्षामा सुधार गर्ने उद्देश्यले स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रमलाई सरल, सहज, पारदर्शी र व्यवस्थित ढंगले कार्यान्वयन गर्न प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) ले प्रदेश नं. ५, प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा २ बमोजिम "स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि २०७६" बनाइ लागू गरेको छ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम "स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६" हुनेछ।
 - (२) यो कार्यविधि तुरुन्त लागू हुनेछ।
 - (३) यो कार्यविधि प्रदेश नं. ५ भर लागू हुनेछ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :-
 - (क) "इकाई" भन्नाले दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रम व्यवस्थापन इकाई सम्झनु पर्छ।
 - (ख) "कार्यक्रम निर्देशक समिति" भन्नाले दफा ८ बमोजिम गठित समिति सम्झनु पर्छ।
 - (ग) "कृषक समूह" भन्नाले सरकारी निकायमा दर्ता भएका कृषकहरुको समूहलाई सम्झनु पर्छ।
 - (घ) "कृषि सहकारी" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम गठन भई दर्ता गरिएको कृषि सहकारी संस्थालाई सम्झनु पर्छ।
 - (ङ) "कृषि विश्वविद्यालय" भन्नाले कृषि तथा वन विश्वविद्यालय लगायत कृषि तथा पशुसम्बन्धी अध्ययन अध्यापन गराउने अन्य विश्वविद्यालयलाई समेत सम्झनु पर्छ।

- (च) "कृषि वा पशुजन्य उत्पादन" भन्नाले कृषि क्षेत्रबाट उत्पादित खाद्यान्न, तरकारी, फलफूल, तेलहन, दलहन, मसला बाली, पुष्प, च्याउ, मह, दूध, मासु, अण्डा, ऊन आदि वस्तुलाई सम्झनु पर्छ।
- (छ) "गौर सरकारी क्षेत्र" भन्नाले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा कानूनबमोजिम दर्ता भएको कृषक समूह वा समिति, सहकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, व्यावसायिक सँगठन, फर्म, कम्पनी एवम् निजी उद्यमी समेतलाई सम्झनु पर्छ।
- (ज) "द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय सम्झौता" भन्नाले सम्बन्धित कार्यालय र साझेदारहरूका बीच स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम साझेदारीमा सम्पन्न गर्नका लागि गरिएको सम्झौता सम्झनु पर्छ।
- (झ) "निर्देशनालय" भन्नाले प्रदेश मन्त्रालयअन्तर्गतको कृषि विकास निर्देशनालय र पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय सम्झनु पर्छ।
- (ञ) "निर्वाचन क्षेत्र" भन्नाले प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्रहरूलाई सम्झनु पर्छ।
- (ट) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश नं. ५ को भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।
- (ठ) "सम्बन्धित कार्यालय" भन्नाले मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरू सम्झनु पर्छ।
- (ड) "स्मार्ट कृषि गाउँ" भन्नाले विशिष्टता अनुसारको बाली तथा पशुपंक्षी सुहाउँदो जलवायु तथा वातावरणमैत्री अभ्यास, सिंचाइ तथा आधुनिक उत्पादन प्रविधिको प्रयोग एवम् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्दै कृषिको उत्पादन, उत्पादकत्व र गुणस्तर वृद्धी गरी आयआर्जनमा संलग्न भएको कम्तीमा ५० घरधुरी भएको सिकाइयोग्य समुदाय सम्झनु पर्छ।
- (ढ) "स्थानीय तह" भन्नाले गाउँपालिका, नगरपालिका र उप-महानगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ।
- (ण) "साझेदार" भन्नाले स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालनको लागत सहभागितामा सञ्चालन गर्नका लागि ईच्छुक स्थानीय

तह, निजी व्यवसायी, सहकारी, कृषि विश्वविद्यालय, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्, गै.स.स. आदि समेत सम्झनु पर्छ।

- (त) "विज्ञ केन्द्र" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालन हुने गाउँ कार्यक्षेत्र भएको भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र सम्झनु पर्दछ।
- (थ) "ज्ञान केन्द्र" भन्नाले कार्यक्रम सञ्चालन हुने गाउँ कार्यक्षेत्र भएको कृषि ज्ञान केन्द्र सम्झनु पर्छ।

३. कार्यक्रमको उद्देश्य: यो कार्यक्रम देहायका उद्देश्य प्राप्तिका लागि सञ्चालन गरिनेछ:-

- (क) कृषि उत्पादनलाई बजारमुखी, व्यवसायमुखी, नाफामुखी र आत्मनिर्भर बनाइ कृषकहरूको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गरी दिगो आयस्तर वृद्धि गर्न "एक नमूना गाउँ" को रूपमा विकास गर्नु।
- (ख) बाँझो र खाली रहेका कृषि जग्गाको समुचित प्रयोग तथा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रोत साधन र कृषि जैविक विविधताहरूको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नु।
- (ग) कृषिक्षेत्रको वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण गरी कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिबाट दिगो खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चिता गर्दै निर्यात प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु।
- (घ) महिला तथा युवा उद्यमशीलताको विकास गर्दै कृषिमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरी हालको बेरोजगारी दरलाई न्यूनीकरण गर्दै लैजानु।

परिच्छेद -२

कार्यक्रमको विषयवस्तु

४. स्मार्ट कृषि गाउँमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमका सम्भाग तथा उपक्षेत्रहरू (१) प्रस्तावित स्मार्ट कृषि गाउँहरूमा अनुसूची-१ बमोजिमको मोडलमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनेछन्। उक्त कार्यक्रम सञ्चालनका लागि देहायबमोजिमका सम्भागहरू समावेश गरिनेछ :-

- (क) जलवायु स्मार्ट (Climate Smart): जलवायु स्मार्ट सम्भागतर्फ क्षेत्र विशेष जलवायु समानुकूलित प्रविधि र अभ्यासहरू (Site-specific Climate Resilient Technologies and Practices) अवलम्बन गरिनेछ। मौसमी प्रतिकूलतामा जुध्नसक्ने बालीका जात एवम् पशु नशकका साथै वातावरणमैत्री तथा कम उर्जा

प्रयोग हुने रैथाने तथा उन्नत प्रविधि र अभ्यासहरू पर्दछन्। यस उपक्षेत्र अन्तर्गत कृषि सूचना केन्द्र (Agri-information Centre) लाई प्राथमिकतामा राखी जलवायु पूर्वानुमान र प्रचार प्रसार लगायतका अन्य क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछन्। यसमा कूल आयोजना लागतको १० देखि २० प्रतिशतसम्म रकम खर्च गरिनेछ।

- (ख) सिंचाइ स्मार्ट (Irrigation Smart): यस सम्भागअन्तर्गत सम्भाव्यता र कम लागतका आधारमा वर्षे भरी सिंचाइको सुविधा सुनिश्चितता हुने खालका साना सिंचाइका संरचना तथा प्रविधिको अवलम्बन गरिनेछ। यस अन्तर्गत आकाशको पानी संकलन, प्लाष्टिक पोखरी निर्माण, थोपा सिंचाइ वा स्प्रिङ्कल सिंचाइ, सोलार पम्प र पोखरी निर्माण जस्ता क्रियाकलापहरू गरिनेछन्। यसमा कूल आयोजना लागतको २० देखि ४० प्रतिशत रकम खर्च गरिनेछ।
- (ग) पोषकतत्व स्मार्ट (Nutrient Smart): दिगो भू-व्यवस्थापन वा भू-उपयोग नक्शाङ्कन, एकीकृत बाली तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन, माटोमा कार्वन सञ्चितीकरण गर्ने खेती पद्धति तथा वैज्ञानिक पशु आहार व्यवस्थापनका अभ्यासहरू अवलम्बन गरी माटोको उर्वरा शक्ति वृद्धि गर्ने तथा पशुपंक्षीमा पोषण व्यवस्थापन कार्यलाई दिगो बनाउने क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ। यस उपक्षेत्रअन्तर्गत कूल आयोजना लागतको १० देखि २० प्रतिशत रकम खर्च गरिनेछ।
- (घ) प्रविधि स्मार्ट (Technology Smart): परम्परागत ज्ञान र प्रविधिहरूलाई बढीभन्दा बढी प्रोत्साहन गर्दै कृषि तथा पशुपंक्षी पालनमा आधुनिक प्रविधिहरूको अवलम्बन, दिगो कृषि यान्त्रीकरणका लागि कस्टम हायरिङ्ग सेन्टर, करार खेती, जग्गा चक्लाबन्दी, पशु नक्ष सुधारका अभ्यासहरू, एक स्वास्थ्य अवधारणा (One Health Approach) लगायतका क्रियाकलापहरूमा जोड दिई बाली तथा पशुपंक्षीहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ। यस उपक्षेत्र अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूमा कूल आयोजना लागतको २० देखि ४० प्रतिशतसम्म रकम खर्च गरिनेछ।

- (ड) बजार स्मार्ट (Market Smart): यस सम्भागअन्तर्गत समुदायमा आधारित संकलन तथा प्रशोधन केन्द्रहरू विकास गरी औपचारिक बजारीकरणको विकास तथा मूल्य श्रृंखलामा आधारित दिगो बजार प्रवर्द्धन (Sustainable Market Promotion) गरिनेछ। किसानहरूलाई उत्पादित बस्तुको बजार मूल्य बारेमा निरन्तर जानकारी गराइनेछ। यस उपक्षेत्र अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूमा कूल आयोजना लागतको २० देखि ४० प्रतिशतसम्म रकम खर्च गर्नु पर्नेछ।
- (च) अन्तरसम्बन्धित विषयहरू: क्षमता विकास र सहसिकाइ (Capacity building and Co-learning), लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण (Gender & Social Inclusion), युवा उद्यमशीलता विकास (Youth Entrepreneurship Development), संस्थागत विकास (Institutional Development) र सहकार्य र सह-लगानी (Partnership and Co-financing) जस्ता अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रसँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरूका लागि बढीमा ५ प्रतिशत रकम खर्च गर्न सकिनेछ।

(२) प्रस्तावित गाउँमा कुनै सम्भागअन्तर्गतका क्रियाकलाप तथा संरचनाहरू पहिले नै रहेको अवस्था भएमा उक्त सम्भागका लागि छुट्टाइएको बजेट अन्य सम्भागमा लगानी गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद - ३

कार्यक्षेत्रको छनौट, कार्यक्रम सञ्चालन विधि र व्यवस्थापन

५. कार्यक्षेत्रको छनौट तथा कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया: कार्यक्षेत्रको छनौट र कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया देहायबमोजिम हुनेछ :-

- (क) पहिलो चरणमा यस कार्यक्रम प्रदेश नं. ५ का १२ वटा जिल्लाहरूका प्रत्येक प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्रमा कम्तीमा एउटा स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम प्रतिनिधित्व हुनेगरी सम्बन्धित प्रदेश निर्वाचन क्षेत्रबाट निर्वाचित प्रदेश सभा सदस्यहरूको समन्वय र सिफारिसमा मापदण्ड अनुसारको ५२ गाउँहरू छनौट गरी सञ्चालन गरिनेछ।

- (ख) छनौटमा परेका गाउँहरूले बाली प्रणाली, पशुपालन पद्धति, व्यावसायिक खेती एवम् स्थानीय आवश्यकता र विशिष्ट सम्भाव्यताको आधारमा अनुसूची-१ अनुसारको मोडल तथा दफा ४ अनुसारका सम्भाग भित्र रही प्रविधि र अभ्यासको सूची समेतको आधारमा कार्ययोजना बनाइ कृषक वा पशुपंक्षीपालन समूह र सहकारीमार्फत दफा ७ बमोजिमको समिति गठन गरी सञ्चालन गरिनेछ।
- (ग) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न छनौट गरिएको गाउँका सबै घरधुरीलाई कृषक सहकारीमा आवद्ध गरिनेछ वा समूहहरूमा आवद्ध गराई कार्य शुरु गर्दै कृषि सहकारीमा रूपान्तरण गरिनेछ।
- (घ) कार्यक्षेत्रमा कृषक समूह, पशुपालन समूह वा कृषि/पशुपंक्षी सहकारी पहिले नै गठन भई क्रियाशील रहेको अवस्थामा यथासम्भव उक्त समूह तथा सहकारीमार्फत एक स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति गठन गरी कार्य सञ्चालन गरिनेछ साथै आवश्यक देखिएमा सो समूह तथा सहकारीलाई पुनर्गठन समेत गर्न सकिनेछ।
- (ङ) यस कार्यक्रममा सहभागी हुने स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति सम्बन्धित स्थानीय तहमा दर्ता हुनुपर्नेछ। समितिले कार्यक्रम सञ्चालनको मर्म अनुरूप आफ्नो कार्यविधि तथा विधान आफै तय गर्नेछ।
- (च) कार्यक्रम सञ्चालनका लागि गठन भएका समितिले ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्र र ईकाईको सहयोग लिई स्मार्ट कृषि गाउँ स्थापनाको लागि क्षेत्रको प्राथमिकता तथा सम्भाव्यता अनुसार प्रविधि र अभ्यासहरूको पहिचान गरी वार्षिक कार्ययोजना बनाइ सोही अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

६. स्मार्ट कृषि गाउँ छनौटका मापदण्डहरू: (१) स्मार्ट कृषि गाउँ छनौटका मापदण्डहरू देहायबमोजिम हुनेछन्:

- (क) सिफारिस भई आएका गाउँमा कम्तीमा मोटर बाटो, विद्युत, संचार, सिंचाइ, स्वास्थ्य आदि सुविधा भएको वा हुनसक्ने हुनुपर्नेछ।

- (ख) छनौटका लागि सिफारिस भएका गाउँमा सिंचाइको सुविधा भएको वा हुने सम्भावना भएको हुनुपर्नेछ।
- (ग) एक स्मार्ट कृषि गाउँमा कम्तिमा ५० घरपरिवार समेटिनु पर्नेछ।
- (घ) कृषि उत्पादनका लागि पहाडको हकमा कम्तिमा २५० रोपनी र तराईको हकमा ५० विघाह जमिन क्लस्टरमा भएको हुनुपर्नेछ।
- (ङ) स्थानीय तहको प्राविधिक सल्लाहमा सम्भाव्य व्यावसायिक बाली तथा पशुपंक्षीलाई प्राथमिकता दिई बाली उत्पादनमा कम्तिमा प्रति वर्ष तीन वटा बाली अर्थात्, जग्गा बाँझो नराखे गरी बाली लगाएको वा लगाउन सकिने हुनुपर्नेछ।
- (च) प्रत्येक गाउँमा सम्भाव्यता र प्राथमिकताका आधारमा ५० प्रतिशत भन्दा बढि घरधुरीले प्रतिनिधित्व गर्ने मुख्य एक बाली वा वस्तुको छनौट गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ। आ.व. २०७५/०७६ बाट सञ्चालित गाउँहरुले समेत सम्भव भएसम्म दुई मध्ये एक बाली वा वस्तु यकिन गरी सोहीअनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछन्।
- (छ) स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना तथा अन्य आयोजनाहरु तथा कार्यक्रमको प्रकृति हेरी बाली तथा वस्तु विशेष मूल्य श्रृङ्खलामा दोहोरोपना नहुने क्षेत्रमा हुनुपर्नेछ।
- (ज) कृषि उपज, पशु तथा पशुजन्य उत्पादन पश्चातको बजारीकरण सुनिश्चितताका लागि पूर्वखरिद सम्झौता, उत्पादनहरुबाट लिन सकिने मूल्य अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरु र फोहरमैला व्यवस्थापनको उचित योजना भएको हुनुपर्नेछ।
- (झ) मानव तथा वातावरणीय प्रदूषण, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण तथा प्राकृतिक स्रोत साधनहरु आदि विषयमा संवेदनशील हुनुपर्नेछ।
- (ञ) बाँझो र खाली रहेका कृषि जग्गाको समेत समुचित प्रयोग गरी उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रयोग गरेको हुनुपर्नेछ।

(२) स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम लागू भएपश्चात कायम हुनुपर्ने मापदण्डहरू देहायबमोजिम हुनेछन् :-

(क) आधुनिक पशुपालन प्रविधि अपनाई पशुपालन कार्यक्रमका लागि कार्यक्रम लागू भएको वर्षबाट प्रति स्मार्ट कृषि गाउँमा कम्तीमा तपसिलको मापदण्ड अनुसारको परिमाण कायम हुनुपर्नेछ:-

१. गाई वा भैसी दुहनो कम्तीमा प्रतिघर ५ वटा वा ३०० वटा प्रति गाउँ।
२. भेडा बाखा माउ कम्तीमा प्रति घर १० वटा वा ५०० वटा प्रति गाउँ।
३. ब्रोइलर कुखुरा कम्तीमा १०,००० प्रति लट वा ५ लट प्रति वर्ष प्रति गाउँ।
४. लेयर्स कम्तीमा १०,००० अण्डा प्रति दिन १५००० लेयर्स प्रति गाउँ।
५. ग्रामीण कुखुरा दोहोरो उद्देश्य (Dual purpose) ७५०० प्रति लट वा २ लट प्रति वर्ष प्रति गाउँ।
६. सुङ्गुर वा बंगुर वच्चा बिक्रिका लागि माउ ५० प्रति गाउँ र मासु उत्पादनको लागि वजन बढाईएको (fattening) सुंगुर १५ प्रति लट प्रति गाउँ।
७. माछापालन पोखरी तराईमा १० विगाहा पहाडमा ५० रोपनी।
८. मौरीपालनका लागि गोलासहितको कम्तीमा प्रति घर १० घर वा प्रति गाउँ ५०० घर।

(ख) प्राविधिक दृष्टिकोणबाट उपयुक्त बाली र तिनका जात तथा पशुहरू र उन्नत नस्लहरूको प्रयोग गरी उत्पादन गर्नुपर्नेछ।

(ग) छनौट भएका प्रत्येक गाउँहरूमा कार्यक्रम स्वीकृती पश्चात आधारभूत सर्वेक्षण कार्य सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र तथा विज्ञ केन्द्रले गर्ने, गराउनेछ। सोको आधारमा क्षेत्रफल, उत्पादन, आम्दानी, रोजगारी आदि विषयहरू समावेश गरी अंकभार सहितको मूल्याङ्कन सूचकाङ्क तय गरी हरेक वर्ष प्रगति मापन गरिनेछ।

- (घ) स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम चार वर्षसम्म लगातार सञ्चालन गरिनेछ। प्रगति मूल्याङ्कन सूचकाङ्कका आधारमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल गरेका निर्वाचन क्षेत्रमा बढीमा एक स्थानीय तहमा एक स्मार्ट कृषि गाउँ सञ्चालन हुने गरी थप गाउँमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने प्रगति सूचकाङ्कका आधारमा कम्तिमा ५० प्रतिशत लक्ष्य प्राप्त नगर्ने गाउँहरूको कार्यक्रम रद्द गरिनेछ।
- (ङ) थप गाउँहरूमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा प्रगति सूचकाङ्कका आधारमा उच्च लक्ष्य प्राप्त गर्ने निर्वाचन क्षेत्र भित्रको कार्यक्रम लागू नभएको स्थानीय तह मध्येबाट प्राविधिक प्रमाणीकरण गरी नयाँ स्मार्ट कृषि गाउँ छनौट गरिनेछ। यसरी नयाँ स्मार्ट कृषि गाउँहरू छनौट गर्दा गाउँपालिकालाई पहिलो प्राथमिकता दिई कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ।
- (च) सिफारिस भई आएका गाउँहरूको सम्बन्धमा सम्बन्धित स्थानीय तहले कार्यक्रममा लगानी गर्ने प्रतिबद्धता-पत्र समेत पेश गर्नु पर्नेछ।
७. स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति गठन: (१) कार्यक्रमलाई व्यवस्थितरूपमा कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रम सञ्चालन हुने गाउँलाई प्रतिनिधित्व गर्ने कृषक, कृषक समूह तथा कृषि वा पशुपंक्षी सहकारीहरूबाट प्रतिनिधित्व हुनेगरी बढीमा ७ सदस्यीय एक गाउँस्तरीय कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको गठन गरिनेछ।
- (२) गाउँस्तरीय कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-
- (क) वार्षिक कार्ययोजना बजेट व्यवस्थापन तथा कार्यक्रम पेश गर्ने।
- (ख) स्थानीयस्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन, व्यवस्थापन र नियमित अनुगमन गर्ने।
- (ग) कार्यक्रम सञ्चालन गरी अनुदान रकमको भुक्तानी माग गर्ने।
- (घ) कृषि र पशुक्षेत्रसँग सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, ईकाइ र अन्य निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य मार्फत स्रोत परिचालन गर्ने।
- (ङ) अनुभव र सिकाईको आदान प्रदान गर्ने, गराउने।

(च) बैंक खाता सञ्चालन गर्ने।

(छ) उपलब्धि तथा अन्य तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने।

(३) हरेक स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रममा दफा ७ बमोजिम गठन भएको समितिले कृषि प्रणाली, व्यावसायिक खेती, पशुपालन एवम् स्थानीय आवश्यकता र विशिष्ट सम्भाव्यताको आधारमा दफा ४ बमोजिमको सम्भाग अन्तर्गतका प्रविधि र अभ्यास समेटी स्थानीय तहसँगको समन्वयमा कार्ययोजना बनाइ कृषि ज्ञान केन्द्र वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र मार्फत इकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ।

(४) ईकाईमा कार्ययोजना प्राप्त भएपछि आवश्यक जाँचबुझ गरी ईकाईको समन्वयमा सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रले सम्बन्धित समितिसँग कार्यक्रम सञ्चालनको विषयमा अनुसूची-२ बमोजिम सम्झौता गर्नेछ। यसरी गरिएको सम्झौताको १/१ प्रति सम्बन्धित स्थानीय तह र सम्बन्धित वडामा पठाउनुपर्नेछ।

(५) समितिले कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने, अनुगमन मूल्यांकन गर्ने, प्रगति विवरण तयार गरी सरोकारवाला निकायमा पठाउनु पर्नेछ। साथै अनुगमन तथा मूल्यांकनमा आउने निकायलाई आवश्यक सहजीकरण गर्नुपर्ने छ।

(६) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि छनौट भएको गाउँमा चार वर्षसम्म प्रदेश सरकारको योगदान २५ प्रतिशतले क्रमशः घटाउँदै लगी चौथो वर्षमा पूर्णरूपमा सम्बन्धित स्थानीय तहको जिम्मेवारीमा रहने गरी हस्तान्तरण गरिनेछ। समग्र समीक्षाका आधारमा हरेक वर्ष थप नयाँ गाउँमा कार्यक्रम बिस्तार गरिनेछ।

८. कार्यक्रम निर्देशक समिति: (१) मन्त्रालयका माननीय मन्त्रीको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमको कार्यक्रम निर्देशक समिति गठन हुनेछ :-

(क)	मन्त्री, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	संयोजक
(ख)	सचिव, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सदस्य
(ग)	सचिव, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
(घ)	सचिव, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सदस्य
(ङ)	सचिव, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	सदस्य
(च)	निर्देशक, कृषि विकास निर्देशनालय	सदस्य
(छ)	निर्देशक, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	सदस्य
(ज)	प्रतिनिधि, (उपसचिवस्तर), सामाजिक विकास मन्त्रालय	सदस्य
(झ)	प्रतिनिधि, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्	सदस्य
(ञ)	प्रमुख, कार्यक्रम व्यवस्थापन ईकाई	सदस्य-सचिव

(२) कार्यक्रम निर्देशक समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार वर्षको कम्तीमा दुई पटक बस्नेछ। कार्यक्रम निर्देशक समितिले आवश्यकता अनुसार समितिको बैठकमा कार्यक्रमसँग सम्बन्धित बढीमा ३ जनालाई सदस्यको रूपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) कार्यक्रम निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्वीकृती दिने।
- (ख) कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक मानव संशाधन व्यवस्थापन, बजेट बाँडफाँड, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तथा अन्य व्यवस्थापन सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने।
- (ग) अर्धवार्षिक तथा वार्षिक प्रगति समीक्षा गरी आवश्यक निर्देशन गर्ने।
- (घ) कार्यक्रम सञ्चालनमा आवश्यक परेको खण्डमा यस कार्यविधिमा संशोधन सहित थप नीति निर्माण गर्न मन्त्रालयलाई राय दिने।
- (ङ) ईकाइको सिफारिसको आधारमा प्रत्येक आर्थिक वर्षमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिलाई पुरस्कृत गर्न र तोकिएको प्रगति सूचकाङ्क अनुसार ५० प्रतिशत प्रगति नपुऱ्याउने गाउँमा कार्यक्रम रद्ध गर्ने सम्बन्धी निर्णय गर्ने।
- (च) पुरस्कारको राशी तोक्ने।
- (छ) समस्या समाधानका लागि आवश्यक निर्णय गरी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

९. कार्यक्रम व्यवस्थापन ईकाइ गठन: (१) स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन, व्यवस्थापन, समन्वय एवम् सहजीकरण गर्नका लागि मन्त्रालयले उपसचिवस्तरको नेतृत्वमा एक कार्यक्रम व्यवस्थापन ईकाइको गठन गर्नेछ।

(२) मन्त्रालयले ईकाइमा आवश्यक कर्मचारीहरू मन्त्रालय वा मातहतका निकायबाट सम्बन्धित सेवा समूह अनुसार खटाउनेछ। मन्त्रालय वा मातहतका

निकायमा उपलब्ध जनशक्तिबाट कुनै काम हुन नसक्ने भएमा प्रचलित कानूनबमोजिम सेवा खरिद गर्न सक्नेछ।

(३) ईकाइमा खटिएका कर्मचारीको तलबभत्ता पदाधिकार रहेकै कार्यालयबाट भुक्तानी हुनेछ।

१०. ईकाइको काम कर्तव्य र अधिकार: (१) ईकाइको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-

- (क) आवश्यकता अनुसार अन्तरमन्त्रालय, नेपाल सरकार एवम् स्थानीय तहसँग समन्वय, बजेट व्यवस्थापन, मानव संशाधन र तथ्याङ्क व्यवस्थापनको कार्य गर्ने।
- (ख) योजना तर्जुमा सहजीकरण र कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि आवश्यक प्राविधिक सेवा टेवाको प्रवन्ध गर्ने।
- (ग) कृषि ज्ञान केन्द्र र पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरुलाई परिचालन गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन एवम् तथ्याङ्कको व्यवस्थापन गर्ने।
- (घ) कार्यक्रमको प्रगति र सिकाईको चौमासिक, अर्धवार्षिक तथा वार्षिक रूपमा समीक्षा बैठक आयोजना गर्ने तथा अभिलेखीकरण र मूल्याङ्कन गर्ने।
- (ङ) निर्देशनालय, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्, कृषि विश्वविद्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र र पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तहका प्राविधिक मार्फत प्रविधिको विकास र सुधार, समसामयिक अध्ययन र समस्यामा आधारित अनुसन्धान (Action Research) गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- (च) कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक योजना तर्जुमा गर्न, सम्पन्न कार्यको प्राविधिक नापजाँच गर्न, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन बनाउने समेतका सबै किसिमको प्राविधिक सहयोग आवश्यक भएमा सोको व्यवस्था गर्ने गराउने।
- (छ) कार्यक्रमको नतिजामुखी कार्यान्वयनको लागि अन्य आवश्यक सहजीकरण गर्ने।
- (ज) योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि कृषि ज्ञानकेन्द्र तथा विज्ञ केन्द्रहरुबाट पेश भएका योजनाहरु उपर राय तथा सहमति

प्रदान गर्ने र कार्यक्रमको प्रभावकारी अनुगमन मूल्याङ्कन तथा प्रगति मापनका कार्यहरू गर्ने।

(झ) मन्त्रालयले तोकेका अन्य कार्य गर्ने।

११. सहजकर्ताको सेवा लिन सकिने: (१) सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रले कार्यक्रम सञ्चालन हुने प्रत्येक नमूना कृषि गाउँमा आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने गरी प्रचलित कानूनबमोजिम एक जना सहजकर्ताको सेवा लिन सक्नेछ।

(२) सहजकर्ताको सेवा लिदाँ स्थानीय महिलालाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ।

(३) सहजकर्ताको यातायात तथा अन्य खर्च कार्यक्रमको बजेट रकमबाट नै कट्टा हुने गरी सम्बन्धित कार्यालयले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(४) सहजकर्ताको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता एस.ई.ई. वा सो सरहको हुनु पर्नेछ। कृषि वा भेटेरिनरी विषय अध्ययन गरेको वा तालिम लिएकालाई प्राथमिकता दिईनेछ।

(५) सहजकर्ताको कार्यविवरण र जिम्मेवारी इकाईसँगको समन्वयमा सम्बन्धित कार्यालयले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(६) सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रप्रति सहजकर्ता उत्तरदायी हुनुपर्नेछ।

(७) सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रले सहजकर्ताको कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरी सञ्चालन समितिले सिफारिस गरेको खण्डमा मात्र खर्च रकम भुक्तानी हुनेछ।

(८) यस कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन र नतिजामुखी परिणामको लागि मन्त्रालयले कार्यक्रम डिजाईन तथा उपलब्धी सूचक, सोको मापन विधि तय, अध्ययन, विश्लेषण सेवा परामर्श र आधारभूत सर्वेक्षण, क्षमता विकास तालिम जस्ता कार्यहरूका लागि आवश्यक पर्ने विज्ञ सेवा कार्यक्रममा उल्लेख गरी प्रचलित कानूनबमोजिम व्यवस्था गर्न सक्नेछ।

(९) सहजकर्ताको पारिश्रमिक कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति र सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रको आपसी सहमतिमा कायम गरी कार्यक्रम बजेटबाट कार्ययोजनामा उल्लेख गरी व्यवस्था गर्नुपर्नेछ।

आर्थिक कार्यविधि

१२. अनुदान रकम खर्च गर्ने तथा भुक्तानी लिने विधि र प्रक्रिया: (१) स्मार्ट कृषि गाउँका लागि लगानी अनुदान रकम मन्त्रालयको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ। कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बढीमा २५ प्रतिशत रकम पेशकी स्वरूप उपलब्ध गराइनेछ। यसरी उपलब्ध हुने पेशकी रकम निर्माण कार्य तथा ठुला मेसिनरी खरिद कार्यमा प्रयोग गरी फर्छ्यौट गरेपछि मात्र कार्यसम्पन्नताका आधारमा बाँकी रकम भुक्तानी गरिनेछ।

(२) स्मार्ट कृषि गाउँहरूका लागि विनियोजित बजेट रकम सम्बन्धित ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रबाट प्रवाह गरिनेछ। सो कार्यक्रमका लागि स्मार्ट गाउँ वा स्थानीय तह वा समूह वा सहकारीको लगानी कूल बजेटको कम्तीमा २० प्रतिशत हुनुपर्नेछ। लगानी प्रत्येक वर्ष क्रमशः १० प्रतिशतले बढाउँदै लैजानुपर्नेछ।

(३) समितिले प्रस्ताव बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालनको लागि दफा १३ बमोजिमको मापदण्ड अनुसार खर्च गर्नुपर्नेछ। सामग्री खरिदको हकमा स्पेसिफिकेसन (Specification) र निर्माण कार्यका हकमा लागत अनुमान तयार गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्नेछ।

(४) सम्झौता अनुसार आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्ने गाउँस्तरीय कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको संयोजक र सदस्य सचिवको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेगरी बैंक खाता खोल्नु पर्नेछ।

(५) समितिले प्रक्रिया पूरा गरी सम्झौतामा तोकिएको समय अवधि भित्र कार्य सम्पन्न गरी अनुदान रकम माग गर्नु पर्नेछ र सम्बन्धित कृषि ज्ञान केन्द्र वा भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रले स्वीकृत लागत अनुमान अनुरूप काम भए नभएको प्राविधिक जाँचबुझ गराई वास्तविक कामको आधारमा रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेछ।

(६) अनुदान रकमको भुक्तानी स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिलाई गरिनेछ। यसरी भुक्तानी गर्दा समितिको निवेदन तथा निर्णय र कार्य सम्पन्न प्रगतिलाई आधार मानी अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ।

(७) भुक्तानी गर्दा प्रचलित आर्थिक ऐन बमोजिम अग्रिम आयकर तथा कन्टिन्जेन्सी बढीमा २.५ प्रतिशतसम्म कट्टा गरिनेछ। कन्टिन्जेन्सी बापतको रकम निर्माण कार्यको सुपरीवेक्षण, प्राविधिक सेवा सहजीकरण तथा अनुगमन व्यवस्थापन कार्य आदिमा खर्च गर्न सकिनेछ।

(द) उपलब्ध बजेट सीमा भित्र रही कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, सार्वजनिक सुनुवाई आदि कार्य गर्ने गराउने दायित्व सम्बन्धित स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिको हुनेछ। खर्चको फाँटबारी तथा प्रतिवेदन राख्ने, खर्च रकमको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्ने गराउने कार्य ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रले गर्नु पर्नेछ।

१३. अनुदान रकम सम्बन्धी मापदण्ड: (१) प्रविधि हस्तान्तरणसँग सम्बन्धित अति आवश्यक क्रियाकलापहरू जस्तै: ब्यवहारिक तालिम, सार्वजनिक सुनुवाई, भ्रमण, प्रविधि प्रदर्शन जस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्य (Promotional activities) आदिमा शतप्रतिशत अनुदान दिइनेछ।

(२) उत्पादन सामग्रीहरू जस्तै: बीउ बिजन, प्राङ्गारिक विषादी, प्राङ्गारिक मल, नस्रसुधारका लागि बोका, माऊ बाखा तथा सिमेन, औषधि आदिमा अधिकतम ८५ प्रतिशतसम्म अनुदान दिइनेछ।

(३) पूँजीगत उत्पादन सामग्री एवम् पूर्वाधारहरूको निर्माण जस्तै: कुलो, सोलार सिंचाइ, प्राङ्गारिक मल उद्योग, फार्म मेशीनरी, संकलन केन्द्र, आधुनिक गोठ खोर, नस्र सुधार केन्द्र, डिपिड ट्याङ्क, ट्रेभिस, भर्मि सेड, सूचना केन्द्र निर्माण आदिमा अधिकतम ८५ प्रतिशतसम्म अनुदान दिइनेछ।

परिच्छेद- ५

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

१४. वार्षिक प्रतिवेदन तयारी तथा प्रकाशन: कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न इकाईले ज्ञान केन्द्र वा विज्ञ केन्द्रलाई परिचालन गरी स्थलगत भ्रमण एवम् प्राविधिक सहयोग प्रदान, सम्पन्न भएको कार्य प्रगति, खर्च तथा प्रतिफल एवम् सिकाईको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्नुपर्नेछ।

१५. कार्यक्रमको अनुगमन: (१) यस कार्यविधि बमोजिम कार्यक्रम कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा मन्त्रालय, निर्देशनालय, इकाई, ज्ञान केन्द्र तथा विज्ञ केन्द्रले निरन्तर अनुगमन गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यालयबाट हुने अनुगमन बाहेक स्थानीय तहले विनियोजित रकम र स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार समुदाय स्तरमा भैरहेको

क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयनको अवस्था र प्रगतिको चौमासिक रूपमा अनुगमन गर्नेछ।

(३) मन्त्रालय वा कार्यालयले सम्बन्धित प्रदेश सभाका सदस्यहरूको नेतृत्वमा अन्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी संयुक्त अनुगमन गर्न सक्नेछ।

(४) उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिम गरिने अनुगमनको प्रतिवेदन मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

१६. कार्यक्रमको मूल्याङ्कन: (१) कार्यक्रमको लक्ष्य अनुसार प्रगति मूल्याङ्कन गर्न मन्त्रालयले कार्यक्रम निर्देशक समितिको बैठक वर्षमा कम्तीमा दुई पटक आयोजना गर्नेछ।

(२) कार्यक्रमको प्रगति मूल्यांकन गर्न निर्देशक समितिले स्थानीय तह, सरोकारवाला निकायहरू तथा सञ्चारकर्मीको सहभागितामा वर्षमा कम्तीमा एक पटक स्थलगत अनुगमन गर्ने र प्राप्त सूचनाका आधारमा मूल्याङ्कन गरी मूल्याङ्कन पश्चात प्राप्त पृष्ठपोषणलाई आगामी कार्ययोजनामा समावेश गरिनेछ।

(३) कार्यक्रम निर्देशक समिति, मन्त्रालय/ईकाई, निर्देशनालय र सम्बन्धित स्थानीय तहले यस कार्यक्रमको अनुगमन निरीक्षण गरी आवश्यक सुझावहरू दिन सक्नेछन्। आवश्यकता अनुसार जनप्रतिनिधिहरू समेतको संलग्नतामा संयुक्त अनुगमन सञ्चालन गरी सुझावहरू लिईनेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको निर्देशन पालना गर्नु कार्यक्रम कार्यान्वयन समिति, ईकाई, निर्देशनालय, ज्ञान केन्द्र, विज्ञ केन्द्र र सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ। साथै, कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थानमा विस्तृत विवरण झल्किने होर्डिङ बोर्ड राख्नुपर्ने र समीक्षात्मक कार्यक्रमहरूमा माग गरिए बमोजिम आवश्यक प्रस्तुती समेत गर्नुपर्नेछ।

(५) कार्यक्रम कार्यान्वयन समितिले अन्तिम भुक्तानी मागनुपूर्व सञ्चालित कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई समेत गरेको हुनुपर्नेछ।

परिच्छेद -६

विविध

१७. अनुदान रकमको दुरुपयोग सम्बन्धमा: (१) सम्झौता अनुसारको कार्य नभएमा, प्राप्त रकम हिनामिना गरेमा वा नक्कली बिल भरपाई बनाइ भुक्तानी लिएको प्रमाणित भएमा

समितिलाई प्रचलित कानूनबमोजिम कारवाही गरी सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

(२) यस कार्यविधि अनुरूप अनुदानको दुरुपयोग गरेमा वा खर्चको विवरण पेश नगर्ने कार्यान्वयन समिति तथा सहकारी संस्थालाई प्रचलित कानूनबमोजिम कारवाही गरिनेछ।

१८. अन्तिम व्याख्या गर्नसक्ने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा केही बाधा व्यवधान आइपरेमा वा द्विविधा उत्पन्न भएमा मन्त्रालयले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ।
१९. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेखित विषयहरू यसै बमोजिम र अन्य व्यवस्थाहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।
२०. कार्यविधिमा संशोधन, परिमार्जन तथा हेरफेर : (१) यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार प्रदेश सरकारले संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ।

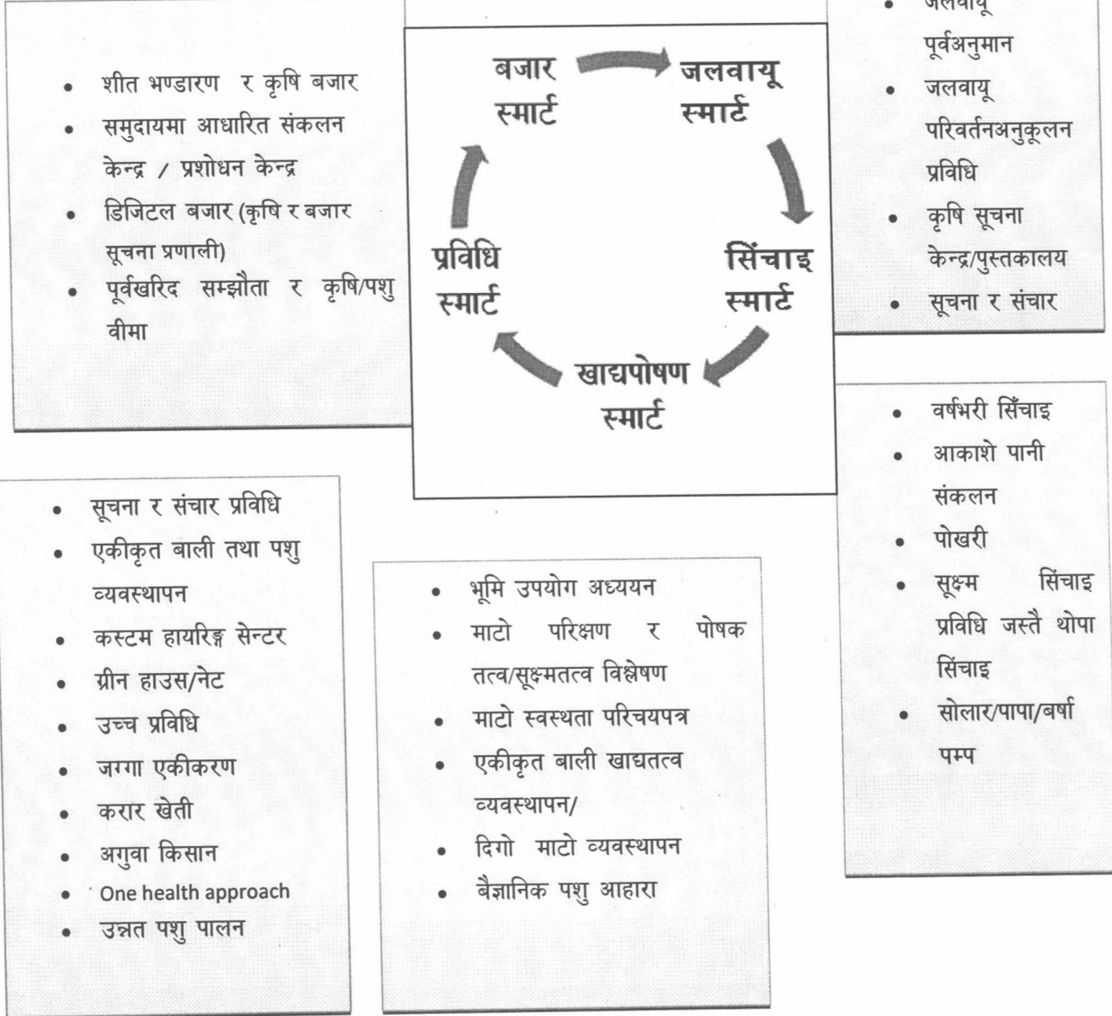
(२) यस कार्यविधिको अनुसूचीमा आवश्यकता अनुसार मन्त्रालयले हेरफेर गर्न सक्नेछ।

२१. बाधा अड्काउ फुकाउने : यस कार्यविधिको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा मन्त्रालयले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।
२२. खारेजी तथा बचाउ : स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ खारेज गरिएको छ सो कार्यविधि बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

अनुसूची - १

स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम मोडल

स्मार्ट कृषि गाउँ कार्यक्रम सम्झौता पत्रको नमूना

श्री (यसपछि प्रथम पक्ष भनिने) रजिल्ला
.....पालिका वडा नं. मा स्थापना भएको श्रीका अध्यक्ष
(यसपछि दोस्रो पक्ष भनिने) बीच साझेदारी/सहकार्यमा आ.व. २०..... /.... को स्वीकृत स्मार्ट
कृषि गाउँ स्थापना सहयोग कार्यक्रमपालिका वडा नं. को
मा सञ्चालन गर्न तपसिल बमोजिमका शर्तका अधीनमा रही यो सझौता पत्रमा हस्ताक्षर गरी
लियो/दियो।

तपसील:

१. यो सम्झौता सम्झौता भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ।
२. दोस्रो पक्षले कार्यालयको कार्ययोजना तथा लागत इष्टिमेट अनुसार स्मार्ट कृषि गाउँ सञ्चालन गरेको हुनुपर्नेछ। यसरी सञ्चालन गरिने गाउँको यस वर्षको कूल लागतको बढीमा प्रतिशतले हुन आउने रु. अक्षरुपीरकम अनुदान स्वरूप पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई उपलब्ध गराउने छ।
२. पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई कार्यक्रमको कार्य प्रगतिको मूल्याङ्कनका आधारमा अनुदान रकम उपलब्ध गराउनेछ। अनुदान रकम कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम सम्पन्न भए बमोजिम उपलब्ध गराईनेछ।
३. दोस्रो पक्षले मूल्यांकन सूचकाङ्कका आधारमा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
४. लागत ईष्टिमेट अनुसारका क्रियाकलापहरु दोस्रो पक्षले पहिलो पक्षको सहयोग लिई आफै सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।
५. सम्झौता भएको मितिले १५ दिन भित्र कृषि गाउँको कार्ययोजना अनुसार कार्य शुरु गरिसक्नु पर्नेछ। यदि कार्य शुरु नभएमा सम्झौता स्वत रद्द हुनेछ।
६. दोस्रो पक्षले यही २०..... सालमहिना गते भित्र लागत ईष्टिमेट तथा कार्ययोजना अनुसार कार्य सम्पन्न गरिसक्नु पर्नेछ।
७. दोस्रो पक्षले योजना तथा लागत ईष्टिमेट अनुसारका क्रियाकलापहरु आफैले नगरी कुनै अर्को पक्षलाई ठेक्कापट्टामा कार्यक्रम दिन पाईने छैन।
८. यस सम्झौतामा उल्लेख भएका नियमहरु यसै बमोजिम र यसमा उल्लेख नभएका नियमहरु प्रचलित नियम कानून बमोजिम लागू हुनेछ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट

नाम, थर :

पद :

संस्थाको नाम र छाप :

मिति :

दोस्रो पक्षको तर्फबाट

नाम, थर :

पद :

संस्थाको नाम र छाप :

मिति :